

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid
Stenbackaskolan i Karlshamns kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Stenbackaskolan* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Stenbackaskolan* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete för att försäkra sig om att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärare behöver under ledning av rektor utveckla varierade metoder för att regelbundet planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast fredag den **12 april 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:5475) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Stenbackaskolan* leder och styr i *flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn skaffar sig en nulägesbild av skolan genom att följa upp kunskapsresultat, undervisningens genomförande och lärares förutsättningar. Utifrån analyser sätter sedan rektorn in insatser och fördelar resurser utefter behov, samt följer upp effekterna av detta. Vidare visar granskningen att rektorn verkar för att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga för befintliga och nya lärare. Lärare ges också förutsättningar att samverka med varandra och delta i ett kollegialt lärande, men rektorn har inte ett systematiskt sätt att följa upp effekterna av detta. Dessutom visar granskningen att det finns vissa insatser för jämställdhet på skolan men att rektorns styrning av arbetet är svag.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn skaffar sig en nulägesbild av skolan genom att följa upp kunskapsresultat, undervisningens genomförande och lärares förutsättningar. Av inskickad dokumentation och av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att rektorn följer upp det dagliga arbetet i verksamheten genom att delta i elevhälsoteamets möten och genom en tät dialog med en av skolans specialpedagoger. Rektorn följer även upp nuläget gällande trygghet och studiero i klasserna genom att ta del av det som lärare diskuterat i olika forum. Av inskickad dokumentation och av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår vidare att rektorn följer upp kunskapsresultat genom att ämneslärargrupper sammanställer och analyserar kunskapsresultat i de olika ämnena två gånger per läsår och vidareförmedlar analysen till rektorn. Rektorn gör tillsammans med specialpedagog en analys av kunskapsresultaten som en helhet. Till stöd i analysarbetet erhåller rektorn även statistiska underlag som huvudmannen tar fram, vilket bland annat gör att rektorn tillsammans med skolans personal kan analysera resultaten i relation till andra skolor i kommunen. Rektorn berättar att analyserna inbegriper resultat i olika ämnen och skillnader mellan pojkar och flickor. Vidare framgår av intervjuer med elevhälsan och rektorn att rektorn följer upp värdegrundsuppdraget genom underlag i form av enkäter och sammanställningar av kränkningsärenden och hälsosamtal. Genom enkäterna kan rektorn följa upp hur elever upplever att de blir behandlade i undervisningen. Det framgår vidare av intervjuer med lärare och rektorn att rektorn följer upp lärarnas förutsättningar och undervisningens genomförande bland annat under medarbetarsamtal, som genomförs två gånger om året. I samband med medarbetarsamtalen får lärarna även genomföra självskattningar, bland annat utifrån hur de arbetar kooperativt i undervisningen.

Samtal med elever och vårdnadshavare är också ett sätt för rektorn att ta reda på hur undervisningen genomförs. Rektorn får även insikt i undervisningens genomförande och lärarnas förutsättningar genom ovan nämnda avstämningar med specialpedagog. Genom lektionsobservationer följer rektorn även upp lärarnas undervisning och deras arbete utefter den så kallade Stenbackalektionen, vilket är skolans gemensamma arbets- och förhållningsätt kring hur undervisningen ska struktureras och genomföras (se mer på s. 11 i detta beslut).

Granskningen visar att rektorn utifrån analyserna sätter in insatser och fördelar resurser utefter behov, samt följer upp effekterna av detta. Av inskickad dokumentation och av intervju med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att rektorn utifrån analys genomför insatser för att utveckla undervisningen. Skolan har identifierat att elevers resultat i matematik och de naturorienterade inte motsvarat resultat från mellanstadiet i ämnena och har därför initierat en insats med särskilda ämnesträffar för lärarna i dessa ämnen. Insatsen har även sin grund i att det identifierats att färre elever sökt sig till det naturvetenskapliga programmet på gymnasieskolan. Det framkommer även att skolan arbetar utifrån ett så kallat språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt (SKUA). Insatsen möter ett identifierat behov av att utveckla undervisningen mot flerspråkiga elever och andra elever med språkliga behov, för att fler elever ska nå målen med utbildningen. Lärare och representanter för elevhälsan berättar att det finns ett behov av att arbeta mer med begreppsförståelse och läsning av texter och att detta är till stor nytta för elevernas kunskapsutveckling även i andra ämnen än språkämnen. Eleverna får i sådana ämnen även i högre utsträckning träna läsning, skrivande och begreppsförståelse. Det framkommer också att skolan utifrån analys av kunskaps- och trygghetsresultat infört tvålärarundervisning i flera ämnen och att lärare börjat arbeta ämnesövergripande. Av intervju med rektorn och representanter för elevhälsan framgår vidare att en specialpedagog av rektorn har ett särskilt uppdrag att leda skolans så kallade stödgrupp, vilken samordnar arbetet med att fördela personella resurser utifrån behov på skolan. Det gör att den personella fördelningen avseende elevassistenter, studiehandledare, speciallärare och specialpedagoger ändras utifrån att behov förändras i olika klasser och utgår från den analys av nuläget som stödgruppen gör. Rektorn följer upp ovan beskrivna insatser och resursfördelningen genom att titta på elevernas kunskapsresultat och upplevelser av trygghet och studiero, samt genom att föra samtal med lärare för att undersöka vilka effekter insatserna ger i elevgrupperna.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn verkar för att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och att det finns en planerad introduktion för nya lärare. Av intervjuer med

lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt framför allt tar sig uttryck i det relationella och kooperativa lärandet, samt i arbetet med strukturerad undervisning. Lärare berättar att rektorn är tydlig med att förmedla detta genom att ge lärare tid att diskutera arbets- och förhållningssätt och anordna många aktiviteter som stärker relationerna mellan elever och lärare. Rektorn har även organiserat arbetet med uppföljningar av kunskapsresultat, frånvaro och rutiner för arbetet med extra anpassningar genom bland annat träffar i mentorsteamet och dokumentation i skolans digitala system. Lärare berättar också att skolans ordningsregler och plan mot kränkande behandling är tydliga för all personal. Rektorn följer upp arbetet genom lektionsobservationer och genom att lärarna vid analys av kunskapsresultat får frågor om hur arbets- och förhållningssätt kan kopplas till resultaten. Vidare framkommer i intervjuer med lärare och rektorn att introduktionen av nyanställda lärare och olegitimerade eller obehöriga lärare bland annat består i att de får en mentor. Läraren och mentorn får avsatt tid i schemat för stöd till läraren både i planeringen av undervisningen men också i bedömningen av elevernas kunskaper. Rektorn berättar att ju nyare läraren är i rollen desto mer tid med mentorn får läraren. Rektorn och skolans administratör också är med i arbetet med att introducera lärarna.

Granskningen visar vidare att lärare ges förutsättningar att samverka med varandra och delta i ett kollegialt lärande, men att rektorn inte har ett systematiskt sätt att följa upp hur det får effekt i undervisningen. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att lärare har förutsättningar för kollegialt lärande och för att samverka med varandra genom ämneskonferenser, ämnesövergripande träffar, tillfällen för sambedömning och aktivitets- och projektdagar. Lärare berättar också att det sker ett dagligt kollegialt lärande genom att lärare sitter ämnesvis i arbetsrummen, vilket ger utrymme för diskussion och reflektion. I samband med analyser av resultat delger lärare varandra exempel på framgångsfaktorer i undervisningen. Det framkommer att några lärare under medarbetarsamtal diskuterar med rektorn om hur det kollegiala lärandet kommer till uttryck i undervisningen, medan andra inte känner till hur rektorn följer upp det. Rektorn berättar i intervju att hen inte kan följa upp effekterna av det kollegiala lärandet på annat sätt än att känna av att eleverna trivs men att hen dock inte sett några konkreta exempel på effekter.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det finns ett visst arbete kring jämställdhet på skolan, men rektorns styrning av arbetet är svag. Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att skolan följer upp kunskapsresultat och resultat avseende trygghet och studiero för att undersöka eventuella skillnader mellan flickor

och pojkar. I rektorns uppföljning har det framkommit att flickor når högre kunskapsresultat än pojkar, även om pojkars resultat närmat sig flickornas, men rektorn har inte identifierat några skillnader mellan könen i de enkäter skolan genomför. Det framkommer dock att elevhälsoteamet i uppföljning av Skolinspektionens skolenkät våren 2023 identifierat att flickor känner sig mindre trygga än pojkar och att det även framkommit vid de trygghetsvandringar skolan genomför. Elevhälsoteamet kan i diskussioner om klasser där det exempelvis är oroligt även undersöka om det kan handla om att flickor eller pojkar tar mycket plats. Det framkommer vidare att elevhälsopersonal hört att flickor känt sig "uttittade", vilket de berättar är något som de behöver arbeta med i vissa grupper. Rektorn berättar att det finns en medvetenhet om jämställdhet i personalgruppen och att lärarna behandlar alla elever lika, men att hen inte har följt upp det. I intervjuer med elever framkommer att de inte uppfattar det som att det spelar någon roll om en elev är flicka eller pojke, utan att elever exempelvis får samma talutrymme i klassrummet oavsett kön. Elever berättar dock att flickor kan få fler "fördelar" eftersom de generellt beter sig bättre än pojkar. I rektorsintervju framkommer även att fler flickor upplever en stress av skolarbetet och att fler flickor har hög frånvaro, medan fler pojkar gör saker de inte ska. Av intervjuer med elever, representanter för elevhälsan, lärare och rektorn framgår visserligen att det förekommer ett visst jämställdhetsarbete, men det finns inget samlat och långsiktigt arbete för jämställdhet som utgår från uppföljningen ovan och som rektorn leder. Elever säger att lärare ibland kan prata om jämställdhet under lektioner, men att det inte är så ofta. Det framkommer också att studie- och yrkesvägledaren vid något tillfälle pratat med eleverna om jämställdhet kopplat till yrkeslivet. Det ges också exempel på att det används litteratur för att eleverna genom läsning ska få reflektera över stereotypa könsmonster och att jämställdhetsfrågor ibland diskuteras under arbetsplatsträffar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete för att försäkra sig om att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Granskningen visar att det på skolan genomförs uppföljningar och analyser av olika typer av resultat utifrån ett könsperspektiv och det framkommer vissa exempel på insatser kopplade till ett jämställdhetsarbete. Granskningen visar dock att det inte

finns ett samlat arbete för jämställdhet på skolan som utgår från den uppföljning och analys som genomförs och att rektorn inte leder ett strategiskt och långsiktigt jämställdhetsarbete.

Enligt 1 kap. 5 § skollagen ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna såsom människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Enligt läroplanen ska skolan aktivt främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma elevernas föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt ges samma möjligheter att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹ Vidare framgår av läroplanen läraren ska synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa livsval och livsvillkor.² Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har också ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.³

Skolinspektionen rekommenderar därför att skolan under ledning av rektorn inleder ett arbete för att på ett mer systematiskt vis följa upp om utbildningen och undervisningen är jämställd och att elever ges samma förutsättningar att lära och utvecklas, oavsett könstillhörighet. En sådan uppföljning kan exempelvis innefatta regelbundna undersökningar av elever och lärares uppfattningar om jämställdhetsfrågor och att rektorn tillsammans med personalen analyserar underlag för att upptäcka förekomsten av begränsande könsstereotyper och andra faktorer kopplade till kön. Rektorn kan även i medarbetarsamtal, lektionsobservationer och

¹Förordningen (SKOLF5 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

² Lgr 22, 2.1 Normer och värden

³ Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

inom ramen för skolans mötesstruktur undersöka hur lärarna arbetar med jämställdhet i undervisningen. Utifrån uppföljning och analys av genomförandet av jämställdhetsuppdraget behöver skolan även sätta in insatser för att möta de behov som framkommer. Det kan exempelvis handla om att skolan utformar gemensamma strategier för arbetet med jämställdhet. Det kan även handla om den typ av insatser som skolans elevhälsoteam redan idag genomför när det framkommer en obalans i vilket utrymme flickor och pojkar tar i klassrummet eller arbetet med litteratur som ett sätt för eleverna att reflektera över stereotypa könsmonster.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att lärarna ger eleverna stöd i undervisningen och att undervisningen till viss del är varierad. Vidare visar granskningen att undervisningen i stora delar är målfokuserad och strukturerad och att lärare arbetar för att motivera eleverna och stärka deras självförtroende. Granskningen visar även att lärare till viss del anpassar undervisningen till att utmana alla elever, även om mycket av den ordinarie undervisningen fokuserar på att ge elever stöd för att nå kunskapsmålen. Granskningen visar också att undervisningen innehåller inslag som gör att eleverna får reflektera både över sitt eget lärande och över frågor utan givna svar. Slutligen visar granskningen att eleverna till viss del ges möjlighet att planera och utvärdera undervisningen, men att detta inflytande inte får ett reellt avtryck.

Varierad och målfokuserad undervisning samt aktivt lärarstöd

Granskningen visar att lärarna ger eleverna stöd i undervisningen och att undervisningen till viss del är varierad. Av intervjuer med lärare och rektorn samt Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärare på olika sätt stödjer eleverna i deras kunskapsutveckling. Lärare exemplifierar hur de stöttar elever genom

att beskriva att de bland annat låter elever använda hörlurar, ta korta pauser för att sträcka på benen och anpassa undervisningen till att innehålla fler praktiska moment när elever behöver det. I Skolinspektionens lektionsobservationer framkommer exempel på lärarstöd såsom att lärare går runt och stöttar elever med uppgifter under eget arbete genom att förtydliga uppgiften för eleverna och lärare som handleder elever i att ta sig an texter genom att förmedla strategier för tolkningen av dessa. Eleverna behöver inte vänta länge på hjälp när de räcker upp handen och lärares fokus riktar även mot de elever som har svårt att komma igång med uppgifter. Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår vidare att undervisningen i flera ämnen är varierad, medan undervisningen i andra ämnen ofta inte är varierad. Bland annat framkommer att vissa lärare alltid startar lektionen med en presentation för klassen och att eleverna sedan läser enskilt i läroboken och gör uppgifter, medan i andra ämnen är arbetsformer och arbetssätt mer varierade. Rektorn berättar att de flesta lärarna har förmågan att variera undervisningen under en och samma lektion, medan andra lärare behöver fler lektioner för att skapa variation i undervisningen. I de praktiska och naturorienterade ämnena följer variationen enligt lärare av ämnenas karaktär, då läraren först går igenom vad eleverna ska arbeta med och att eleverna sedan får arbeta enskilt. Genom SKUA varierar undervisningen i dessa ämnen ytterligare, eftersom arbetssättet inbegriper ett starkt fokus på att eleverna ska reflektera och undersöka ord och begrepp även i andra ämnen än språkämnena. En lärare berättar också att hen märkt att elever nuförtiden har svårare att hålla fokus, vilket gjort att hen utformar sina lektioner med växling mellan flera olika arbetsformer och arbetssätt för att hålla eleverna fokuserade, vilket även bekräftas i Skolinspektionens lektionsobservation av lärarens undervisning. Under lektionen växlar läraren mellan gemensamma diskussioner, pararbete, enskilt arbete och ett gemensamt spel.

Granskningen visar att undervisningen till stor del är målfokuserad och strukturerad. Av intervjuer med elever och lärare framgår att det ofta är tydligt för eleverna vad målet med undervisningen är och varför de ska lära sig saker. Det görs tydligt för eleverna vad de ska göra när de inleder ett nytt arbetsområde, men för några elever är det emellertid inte alltid tydligt varför de ska lära sig vissa saker och att de behöver fråga läraren för att få reda på det. Andra elever berättar att lärarna är tydliga kring mål och syfte och att lärarna ibland även hänvisar till läroplan och kursplan vid uppstarten av ett nytt arbetsområde. För att tydliggöra syftet för eleverna försöker lärare anknyta till samhällsaktuella fenomen som eleverna känner till och på så sätt försöka skapa syfte och mening med undervisningens innehåll. Det kan också handla om att få eleverna att förstå kopplingen mellan ämnen, som exempelvis att visa hur de kan ha nytta av det de lär sig i matematik i hem- och konsumentkunskap. I matematik

arbetar lärare även i projektform för att göra matematiken verklighetsanknuten och därmed göra syftet tydligare. Rektorn säkerställer att undervisningen stämmer överens med läroplan och kursplan genom att titta på alla lärares grovplaneringar och i vissa fall även på lärares detaljerade planering. Vidare framgår av intervjuer med elever, lärare och rektorn att undervisningen till stor del är strukturerad. Det framkommer att alla lärare inleder lektionerna med att berätta för eleverna vad de ska göra under passet, men det är inte alltid som lärarna sammanfattar det eleverna lärt sig under lektionen. För att skapa en god struktur under lektionerna delar lärarna av dem i mindre delar och byter aktiviteter och fokus under lektionens gång. Rektorn berättar att flertalet lärare strukturerar lektionen efter skolans gemensamma arbetssätt genom att mål och innehåll skrivs upp på tavlan, att lärarna placerar eleverna i klassrummet och att lärarna alltid tar närvaro vid lektionsstart. Det som gör att undervisningen i vissa fall inte följer en tydlig struktur kan enligt rektorn handla om att lärare är mindre välbekanta med ett arbetsområde.

Stimulans, motivation och förväntningar

Granskningen visar att lärare arbetar för att motivera eleverna och stärka deras självförtroende. I intervjuer med elever och lärare framkommer att lärare med olika metoder motiverar eleverna i skolarbetet. Bland annat sätter vissa lärare igång med ett spel eller en lek när de märker att eleverna saknar motivation. Några lärare använder även så kallad "spelifierad" undervisning, det vill säga utformar undervisningen till att likna ett spel, för att motivera eleverna. Andra lärare gör uppgifter som skulle vara eget arbete till ett gemensamt arbete. De använder också humor som ett sätt att göra undervisningen roligare och de uppmuntrar eleverna att komma igång och komma vidare i arbetet. I matematik arbetar lärarna med att begripliggöra ämnet genom att försöka knyta det till verkligheten och därmed göra det mer motiverande för eleverna. Det framgår vidare av intervjuer med lärare och av lektionsobservationer att lärare arbetar för att stärka elevernas självförtroende. Lärare berättar att de försöker visa för eleverna att det går bra att göra fel och att det är så utveckling av lärandet sker. Det kan även handla om att om lärare får en fråga som hen inte har svaret på letar läraren tillsammans med eleverna upp svaret, för att visa eleverna att lärarna själva inte har kunskap om allt. När elever säger att de inte orkar arbeta mer brukar lärarna säga att de ska ta hjälp av en kompis, då det kan stärka eleverna att stödja varandra och tillsammans lösa uppgifter. För att visa eleverna att de tror på dem och har höga förväntningar berättar lärarna att de säger saker som "du är bra på det här, det vet jag" och "jag vet att du kan det här". Liknande användning av uppmuntrande fraser förekommer i flera av de av Skolinspektionen observerade lektionerna.

Anpassning av innehåll och arbetssätt

Granskningen visar att lärare till viss del anpassar undervisningen till att utmana alla elever, men att fokus i den ordinarie undervisningen går åt att ge elever stöd för att nå kunskapsmålen. Av intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att lärare arbetar för att anpassa undervisningen så att elever som befinner sig på olika kunskapsnivå får stöd och utmanas. Elever som blir klara snabbt med sina uppgifter kan få ytterligare uppgifter, mer avancerat material att arbeta med eller börja med en uppgift som ligger längre fram i planeringen av arbetsområdet. Det framkommer att det framför allt är lärarna i matematik och de naturorienterade ämnena som kommit långt i arbetet med att utmana elever i undervisningen. I matematik får eleverna inom arbetsområdet välja på uppgifter som är på olika nivåer, medan det inte är så i alla ämnen. De får även välja om de ska arbeta i bok eller på dator. I flera ämnen finns det fördjupningsuppgifter som elever som kommit långt kan arbeta med. Representanter för elevhälsan berättar vidare att de allra flesta lärare är skickliga på att anpassa undervisningen utifrån elevernas olika kunskapsnivåer men att det varierar i vilken grad lärarna lyckas utmana elever som kommit långt fram i sin kunskapsutveckling. Vid sådana fall stöttar elevhälsoteamet och ämneskollegor lärare i det arbetet. Det framgår emellertid av intervju med rektorn att det läggs mer tid på elever som ska nå betyget E än på de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och lärare berättar att det även kan vara svårt att utmana de elever som är högpresterande men som arbetar i ett långsammare tempo.

Elevernas delaktighet i det egna lärandet och inflytande över undervisningen

Granskningen visar att undervisningen innehåller inslag som gör att eleverna får reflektera både över sitt eget lärande och över frågor utan givna svar. I intervjuer med elever, lärare och rektorn samt Skolinspektionens lektionsobservationer framkommer att elever får pröva sätt att tänka om olika frågeställningar och den egna lärandeprocessen. I de samhällsorienterade ämnena får eleverna diskutera och reflektera över frågor utan givna svar, men det kan även förekomma i andra ämnen såsom exempelvis i biologi. Under en av Skolinspektionens lektionsobservationer får eleverna i matematik komma med olika förslag på lösningar och läraren gör det tydligt att flera av de svar som eleverna kommer med är rätt. Vid en annan lektion får eleverna tillsammans reflektera över vad de fick med sig av att ha arbetat ihop under en exkursion. Rektorn berättar att lärarna generellt är bra på att ställa reflekterande frågor till eleverna. Det framkommer också att lärare arrangerar skriftlig självreflektion tillsammans med eleverna varannan vecka eller efter arbetsområden, då eleverna får

skriva vad de är nöjda med att ha åstadkommit i ämnet och vad de behöver mer stöd i, medan vissa lärare genomför motsvarande reflektion muntligt.

Granskningen visar att eleverna till viss del ges möjlighet att planera och utvärdera undervisningen, men att detta inflytande inte får reellt avtryck i undervisningen. Av intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att elever har visst inflytande över arbetssätt, arbetsformer och redovisningssätt. Elever får i svenska välja om de ska läsa eller lyssna på en bok och i matematik välja om de ska arbeta på dator eller i bok. De kan även få redovisa sina kunskaper muntligt istället för skriftligt. Det framkommer också att elever i årskurs 7 och 8 får svara på enkäter där de får beskriva på vilka sätt de lär sig bäst och att det även diskuteras under utvecklingssamtal. Några elever säger att de sedan får arbeta på de sätt som passar dem bäst, medan andra säger att de inte får göra det. I något fall har elever fått bestämma vilken vecka ett prov ska vara och i vilken ordning innehåll ska läsas och ibland även vara med i arbetet med att lägga upp arbetsområden. De kan till exempel få rösta om hur de ska redovisa sina kunskaper. Lärare berättar att elevinflytandet kan variera beroende på vilket ämnesområde som behandlas, men att de gradvis från årskurs 7 till 9 ger eleverna fler och fler möjligheter att planera undervisningen. Av intervju med representanter för elevhälsan och rektorn framgår dock att det inte alltid är tydligt för eleverna vilket inflytandet de har och att skolan behöver göra det tydligare för eleverna på vilka sätt de kan utöva inflytande. Det framkommer att lärare ibland frågar eleverna hur de vill arbeta för att nå målen, men att lärarna berättat för rektorn att intresset för detta är lågt bland eleverna. När det kommer till elevernas utvärdering av undervisningen framgår av intervjuer med elever, lärare och rektorn att det förekommer inslag där eleverna får utvärdera undervisningen, men att det inte får tydligt genomslag i alla ämnen. Rektorn berättar att utvärdering av undervisningen är ett utvecklingsområde bland vissa ämneslag. Den utvärdering som görs sker muntligt, genom att elever får skriva på papper eller genom digitala lösningar. Elever kan även spontant komma med synpunkter på undervisningen. Några elever berättar dock att de inte får vara med att utvärdera lärarnas undervisning, medan andra berättar att de får det men att det inte sker någon förändring av undervisningen utifrån deras synpunkter. Lärare säger att utvärderingen gör att de vet vad som fungerat bra och vad de kan göra bättre efter exempelvis ett arbetsområde, men lärarna kan inte ge några konkreta exempel på hur elevernas synpunkter förändrat undervisningen. Det framkommer dock att arbetet med att göra matematikundervisningen mer verklighetsnära, som beskrivits ovan, bland annat kommer ur synpunkter från elever.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärare behöver under ledning av rektor utveckla varierade metoder för att regelbundet planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Granskningen visar att elever ges vissa möjligheter att planera undervisningen, men att det inte alltid är tydligt för eleverna att de har den möjligheten. Vidare visar granskningen att lärare visserligen utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna på olika sätt, men utvärderingen görs inte på ett sätt som dels tydligt påverkar undervisningen i alla ämnen och dels inte på ett sätt som gör det tydligt för eleverna att de har inflytande över undervisningen.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Av läroplanen framgår att de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Det framgår vidare att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer samt ska tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.⁴ Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.⁵ Rektorn har ett särskilt ansvar för att se till så att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.⁶

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna och övrig personal på skolan gemensamt diskuterar vad eleverna kan ha inflytande över genom utvärdering och planering av undervisningen. I detta ingår att komma fram till

⁴ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer

⁵ Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

⁶ Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

arbetssätt som gör det tydligt för eleverna att de har möjlighet till inflytande och dessutom stimulera elevernas vilja att utöva detta inflytande. Genom det kan skolan även utveckla arbetsformer för hur resultatet av elevernas utvärdering ska tas tillvara och hur undervisningen kan förändras utifrån elevernas synpunkter. Motsvarande arbetssätt behöver även utvecklas vad gäller elevernas medverkan i planeringen av undervisningen och dessutom behöver skolans personal under ledning av rektorn föra diskussioner om hur elevernas intresse för detta kan stimuleras. Rektorn kan även med fördel låta lärare och ämneslag som kommit längre i arbetet med elevers utvärdering och planering av undervisningen dela med sig av framgångsrika arbetssätt till andra lärargrupper. Utifrån ett gemensamt synsätt på hur detta arbete ska gå till bör rektorn även följa upp och säkerställa att eleverna ges ett reellt inflytande genom att de både ges möjlighet till och stimuleras att inta en aktiv roll i utvärdering och planering av undervisningen.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Granskningen visar att det finns ett gemensamt arbete för att skapa studiero vid skolan som eleverna är delaktiga i. Granskningen visar även att det finns ett medvetet arbete för trygghet på skolan som bygger på kartläggning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Skolans arbete för att skapa studiero

Granskningen visar att det finns ett gemensamt arbete för att skapa studiero vid skolan som eleverna deltar i. Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att skolans arbete med lektionsstruktur är en del i arbetet med att främja studiero under lektionerna. Lektionsupplägget beskriver hur en lektion ska gå till på skolan och gör det tydligt för eleverna vad som gäller, oavsett lektion. Det förs också många

diskussioner lärare emellan om lektionsupplägg som ett sätt att arbeta med studiero och diskussioner med eleverna om klassrumsklimat. Representanter för elevhälsan berättar att nästan alla lärare arbetar medvetet med lektionsstruktur och att elevhälsoteamet i de fall det behövs är med och stöttar upp lärarnas arbete. Utöver det berättar rektorn att arbetet för studiero dessutom bygger mycket på att lärarna utifrån det relationella förhållningssättet arbetar med att skapa goda relationer till eleverna och att det gör eleverna trygga i undervisningssituationerna, vilket bidrar till studiero. Även eleverna berättar att en anledning till att det är studiero är att de upplever att lärare visar dem respekt. Om det blir stökigt under en lektion brukar lärarna byta plats på elever och det brukar enligt eleverna fungera. Av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår vissa exempel på att lärarna vidtar åtgärder för att upprätthålla studiero. Exempelvis säger en lärare till när elever pratar för högt och eleverna tystnar. Det finns också exempel på att läraren tar hand om en mobiltelefon som stör undervisningen. Av intervjuer med elever, representanter för elevhälsan och lärare framgår vidare att eleverna görs delaktiga i arbetet för studiero genom att de får besvara enkäter och diskutera hur de vill ha det under lektionerna under klassråd och mentorstid. Även om lärare och representanter för elevhälsan berättar att eleverna dessutom medverkar vid framtagande av skolans ordningsregler framgår det av elevintervjuer att de inte upplever att de har inflytande i detta arbete. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att eleverna i än högre grad görs medvetna om hur de har inflytande i arbetet med skolans ordningsregler. I samtliga intervjuer framkommer att det generellt är en god studiero vid skolan.

Arbete för trygghet

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete för trygghet på skolan som bygger på kartläggning. Av inkommen dokumentation och intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att skolan följer upp elevernas upplevelser av trygghet genom enkäter och så kallade trygghetsvandringar. Trygghetsvandringarna genomförs för att lokalisera områden som kan upplevas som otrygga för eleverna. Det framkommer att elevhälsoteamet sett att flickor är mer otrygga än pojkar i resultatet av Skolinspektionens skolenkät, men rektorn berättar att hen inte identifierat motsvarande skillnader i de enkäter skolan genomför. Däremot är det fler flickor och flickors vårdnadshavare som vänder sig till rektorn kring frågor om trygghet. Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår vidare att det utifrån kartläggningen av trygghet genomförs insatser för att främja trygghet. Bland annat har resultatet av trygghetsvandringarna lett till att rastvärdar rör sig i de områden som elever upplevt som mer otrygga och till insatser som genomförs inom ramen för skolans plan mot kränkande behandling. Lärarna berättar också att de sitter mycket tillsammans med elever i matsal och i cafeteria. De arbetar också med

att stötta elever som känner en otrygghet genom att till exempel prata med deras vårdnadshavare. Det förs även diskussioner med eleverna om trygghet och trivsel under mentorstiden. Rektorn berättar att en annan viktig del i det främjande trygghetsarbetet är de goda relationerna mellan elever och lärare, som kommer dels av lärarnas arbetssätt men också av att det sker många möten mellan elever och lärare i skolans lokaler. I intervjuer med samtliga grupper framkommer att eleverna generellt upplever skolan som trygg.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Skolinspektionens motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn ger lärare förutsättningar att samverka vid bedömning och betygsättning och ser till att lärare använder sig av olika metoder för kvalitetssäkring. Granskningen visar även att rektorn genomför analyser av betygsättningen och har förklaringar till avvikelser.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Kvalitetssäkring av betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärare förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och betyg, samt ser till att lärare använder sig av olika metoder för att kvalitetssäkra bedömningar. I intervjuer med representanter för elevhälsan, lärare och rektorn framkommer att rektorn verkat för att ämneskollegor sitter tillsammans, vilket gör att det förs många samtal lärare emellan om bedömning och betygsättning. Rektorn ger lärare förutsättningar att kvalitetssäkra betygsättningen genom att ge lärarna tid till det och genom att det finns bestämda möten för bedömningar av nationella prov och för att gemensamt diskutera betygsättning. Det framkommer också att huvudmannen har arrangerat så att lärarna har möten i ämnesgrupper med lärare från andra högstadieskolor. Dessa grupper leds av rektorer och förstelärare. Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår vidare att

kvalitetssäkringen innefattar olika metoder. Bland annat använder lärare i samma ämne sig av liknande prov och inlämningsuppgifter, för att utgå från likvärdiga underlag. Det framkommer också att elevhälsan är med och stöttar lärare i att planera undervisningen så att elever ska kunna visa sina kunskaper på olika sätt och utifrån olika förmågor, vilket enligt representanter för elevhälsan bidrar till kvalitet i arbetet med bedömning och betygsättning. Lärarna använder även de nationella proven och Skolverkets bedömningsstöd för att kvalitetssäkra betygsättningen. Det framgår även att rektorn, speciallärare och specialpedagog är tillgängliga för lärarna i betygsättningsperioder, om lärare exempelvis behöver stöttning i betygsättning i fall där det skiljer mycket mellan resultat på nationella prov och vilka kunskaper en elev tidigare visat. Obehöriga lärare har alltid en behörig lärare som de arbetar tätt ihop med och löpande diskuterar bedömning med.

Analys av betyg

Granskningen visar att rektorn genomför analyser av betygsättningen och har förklaringar till avvikelser. Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att rektorn och elevhälsoteamet analyserar relationen mellan resultat på nationella prov och betyg. Den anledning som de identifierat till att det skiljde mycket mellan resultatet på nationella prov och betyg i flera ämnen under läsåret 2021/2022 handlade om att eleverna på grund av distansundervisning inte kunde förberedas för proven på rätt sätt. Analysen av motsvarande resultat för läsåret 2022/2023 visar enligt rektorn att liknande skillnader inte finns. I intervjuer med representanter för lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer vidare att rektorn gör analyser av skillnader mellan lärares betygsättning. Tillsammans med elevhälsoteamet och representanter för förvaltningen genomförde rektorn en analys av förra läsårets betyg. I analysen identifierades att vissa lärares betygsättning stack ut från övrigas, bland annat genom att vissa lärare inte satte betyget A på elever i årskurs 7. Andra orsaker till skillnader i betygsättning mellan lärare handlar enligt rektorn om att vissa lärare inte arbetat ämnesövergripande i bedömningen av elevers kunskaper. Lärare berättar utöver detta att det genomförts kommungemensamma analyser av skillnader i betygsättning i biologi och kemi och diskussioner på skolan om varför lärare i vissa ämnen inte använt hela betygsskalan.

På Skolinspektionens vägnar

X Johanna Oskarsson Abraha...

X David Lopez Svensson

Beslutsfattare

Signerat av: Johanna Oskarsson Abrahamsson

Föredragande

Signerat av: David Lopez Svensson

I handläggningen av ärendet har även utredarna Sarah Bjertner Olsson och Christina Aro Östgren medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 5 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever.
- 2 gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med representanter för skolans elevhälsa.
- En intervju med rektorn.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan för att utbildningen ska präglas av trygghet och undervisningen av studiero? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 7 och 8 september 2023 . Besöket genomfördes av Sarah Bjertner Olsson, Christina Aro Östgren och David Lopez Svensson.

Stenbackaskolan är en kommunal högstadieskola i Karlshamns kommun. Vid granskningen fanns 291 elever på skolan.